

tam požgali. Ta nesreča je zadela 24 grajščin, največ v Polhavski guberniji. Harkovski gubernator, knez Obolenski, je urno ukrotil svoje kmete, potem pa tudi Polhavske. Vlada je poslala v imenovane kraje komisijo oceniti škodo, katero so naredili zapeljani kmetje.

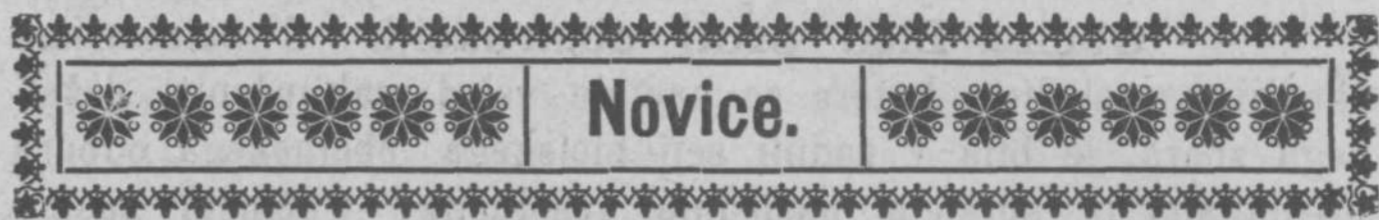
Škodo je vlada poplačala posestnikom iz državne blagajne, blagajni pa bodo zapeljani kmetje poplačali v rokih desetih let.

Nepoštenost in goljufija nihilistov je sedaj jasna dijakom in kmetom, katerim so naredili veliko škodo. Ker pa svojega pravega namena niso dosegli, so utolili svoj zverski nagon s tem, da so ubili ministra in štirikrat streljali na Harkovskega gubernatorja. Gubernator je prejel celi koš telegramov in celi voz drugih znakov sočutja.

Brezvestni rogovileži v Rusiji nimajo uspeha, ter jo ne morejo zadrževati na poti napredka; ona se mogoče razvija materialno in duhovno. V tem so se prepričali evropski narodi. Potentati bližnjih in dalnjih narodov romajo k nam posebno letos, eni po stari družbi, drugi po novi. Poslednji je bil v gosteh v Petrogradu nasednik Japonskega prestola, princ Komotsa. Tam, na ravnih zelenih bregovih rokavov svetle Njeve je on videl severno Palmiro v kinču bogatih evropskih stolic in položivši zlati venec na gomilo cara Mirotvorca, se je odpeljal v Moskvo, v stari Kremelj Velikih Knezov, kjer vsak kamen pestre trdnjave razumljivo tudi inozemcu priča o velikih dejanjih zbirateljev in množiteljev ogromne Slavjanske države. Urno ga nese iz Moskve ročni vlak v jutrove kraje; na desni in na levi strani leté kakor strela naproti in mimo oken vagona vrtovi, gaji in gozdi, griči s cerkvami, široka polja z zmerno ržjo in pšenico, vasi, trgi in mesta na bregovih potokov in rek, zopet široke planjave s nepreglednim poljem sinjega lanu. Migoma vlak zadrda s nekako posebnim šumom: on nekoliko minut drdra, kakor v mreži viseč na železnem mostu; pod njim v niz in gor sopiha množstvo parobrodov po Volgi. Za Volgo je „step“, goljava, konca ni videti, žolti pesek, ivovje, močvirna trava, brezpredeljni logi, tam se pasejo brezbrojni tabuni konj, rogata živina in cvce; holmi, griči, Uraljske gore, za njimi Sibirija, strašna, mrzla dežela, katero so zaseljevali z morilci in razbojniki. Sibirija se je zdramila, ona vstaja, začenja živeti; sredi brezobratnih gozdov in gor tekó na sever bistre reke, semtertja so vidne nove vasi sredi obširnega polja, mesta so daleč drugo od družega. Vlak je polagoma zadrdral na ogromno ladijo in plava na njej po Bajkalskem jezeru. Za Bajkalom so zopet gore, gozdi, soteske, dolina Amura, predelji sibirskih kozakov. Za Amurom je Manžurija, zavoljo katere je Anglija vstopila v zvezo s Japonsko proti Rusiji. Princ Komatsu zopet vidi Kitajce; on jih menda strastno ljubi, kakor Angleže; v zvezi z Angleži bi jih on rad pritisnil k srcu in zmečkal od ljubezni. Parovoz drdra in drdra

po bogatih Manžurskih poljih — v rusko mesto Port-Artur, od koder malo da ne dosežeš z roko do Nagazaki.

Štirinajst dni poti! Štirinajst dni je letel princ Komatsu v carskem vagonu po carski zemlji. Menim, da je izučil pot, premislil se bo kovati orožje, bolj varno, bolj mirno živeti s sosedom v strahu Božjem.

— **Osebne vesti.** Notar v Senožečah gosp. dr. Moric Karnitschnig je premeščen v Kočevje. — Višji nadzornik državnih železnic v Beljaku gosp. Avgust vitez Ruff je imenovan ravnateljevim namestnikom in je dobil naslov vladnega svetnika. — Suplent na II. državni gimnaziji v Ljubljani, gosp. Ivan Kostial, je imenovan profesorjem na učiteljski v Kopru. — Gimnazijski učitelj v Mariboru gosp. A. Dolar pride v Celje na samostojne gimnazijske razrede. — Višji finančni svetnik pri graškem finančnem ravnateljstvu gospod Viljem Jenny je imenovan svetnikom upravnega sodišča.

— **Učiteljske spremembe.** Vsled lastne prošnje sta premeščena Fran Punčuh, šolski voditelj v Senožečah v enaki lastnosti v Vrhpolje pri Vipavi; učiteljica Ivana Prešern iz Planine v Vrhpolje pri Vipavi. Do namestitve nadučiteljske službe v Senožečah je poverjeno začasno šolsko vodstvo tamošnje šole tamošnjemu učitelju Franu Mercinu.

— **Poroke.** Poročil se je gosp. dr. Friderik Lukan, deželnovladni koncipist, z gđ. Vido pl. Bleiweisovo, hčerko gospoda primarija in podžupana dr. Karola viteza Bleiweisa-Trsteniškega. — Poročil se je gosp. Matej Senčar z gđ. Minico Lubec. Čestitamo!

— **Poljedelsko ministrstvo** je dovolilo e kr. kmetijski družbi naslednje podpore: za povzdigo živinoreje 9000 K, za povzdigo svinjereje 1000 kron, za pospeševanje ovčarstva in čebelarstva 1000 kron, za povzdigo ribarstva 1000 kron, za drevesnice 1600 kron in za nabavo raznih potrebščin 2000 kron.

— **Slovenska Šolska Matica.** V odborovi seji tega pedagoško-književnega društva dne 4. t. m. so se vzeli na znanje poverjeniki, ki so se nastavili izza zadnje seje. Nova poverjeništa se osnujejo za Celje (mesto) Novo mesto, II. državno gimnazijo in realko v Ljubljani. — Za l. 1902 dobe društveniki troje knjig: 1. Pedagoški Letopis, obsegajoč poročila o posameznih učnih predmetih, pedagoško-znanstvene razprave, poročila o društvenem delovanju in imenik članov; 2. Učne slike, t. j. po formalnih učnih stopnjah prirejene obravnave vseh beril, nahajajočih se v sedanjih Abecednikih in v Začetnici; 3. Realne knjižnice II. snopič: nadaljevanje Apihove zgodovinske učne snovi za ljudske šole. — Določil se je tem knjigam obseg; izbrale so se izmed ponudnikov najcenejše tiskarne, ki prevzemo delo. Ker so rokopisi že večinoma pripravljeni, se začne knjige prav v kratkem tiskati, tako, da jih dobe člani še pred Božičem. — Matica namerava izdati tudi kratke realne knjižice za učence najvišjih razredov. — Dalje izda in založi navodilo k Črnivčevi I. računici v obsegu 5 tiskanih pol. Cena iztisu je 1 krona 20 vin. Knjižica se že tiska in jo bode v nekaj dneh dobiti pri odboru in pri ljubljanskih knjigotržcih (tudi pri J. Bahovcu, trgovcu s papirjem). Poštino je posebej plačati. — Sklenilo se je, da priredi Matica tudi letos pedagoška in znanstvena predavanja v Gorici (gosp. prof. Bežek) in v Ljubljani (o Božiču gosp. ravnatelj H. Schreiner o formularnih učnih stopnjah). — Društvo stopi v dogovor s „Hrvatskim pedagoškim književnim zborom“ za-

radi vzajemnega dobivanja knjig, ki jih izdajata društvi. Konečni sklep se prepusti občenemu zboru. — Slednjič se obrača odbor še enkrat do vseh, ki nameravajo pristopiti k društvu, naj se podvizajo z letnino 4 krone, da more odbor še o pravem času določiti število iztisov posameznim knjigam. Ker še veliko poverjenikov ni uposlalo nabranega denarja, oziroma zglasila svojih članov, se prosijo, da to takoj store. Pripomni se, da se je v okrajih, ki so že zglasili, število članov v primeri z lanskim letom dokaj pomnožilo.

— **Občina Bled proti obstrukciji.** Z ozirom na škodljive posledice, katere so nastale vsled zaključenja deželnega zbora, je bila v zadnji seji blejskega občinskega odbora predlagana in sprejeta naslednja resolucija: Občinski zastop občine Bled izreka svoje ogorčenje in grajo nad postopanjem katoliških poslancev v deželnem zboru dne 21. in 23. junija t. l. ter jim izreka svoje popolno nezaupanje, ker so preprečili plodonosno delovanje deželnega zbora in onemogočili vsako podporo iz deželnih zakladov v prid kmetijstva.

— **Hiša za ubožce na Bledu.** Blejska občina je ustanovila in otvorila hišo za ubožce. To ji je bilo omogočeno vsled blagodušnih daril v skupnem znesku 2550 kron, katero svoto so zložili ravnatelj industrijske družbe gospod Karol Luckmann, grajščak gosp. Muhr, grajščak gospod baron Schwegel, grajščak knez Ernest Windischgraetz, ruski državni svetnik gosp. Fišer in posestniki vil gosp. Gustav pl. Pongratz, gospa Jeaneta pl. Pongratz, gospa Matilda de Apatia pl. Georgiewitz in gosp. Ivan Weitzer.

— **Knjige brezplačno.** „Pedagoško društvo“ v Krškem daruje obmejnim slovenskim učiteljem, drugim pa priporoča sledeče knjige po znižani ceni: 1. „Učiteljski pravnik“ (nova knjiga) cena 1 krona 2. IV., V., VI., VII „Pedagoški letnik“ prej 2 kroni, sedaj po 60 vin. 3. „Jezikovni pouk“ prej 1 K 20 vin, sedaj 80 vin. 4. „Nazorni pouk“ prej 2 kroni 60 v., sedaj 1 krona 80 vin. 5. * „Navod k početnemu risanju“ prej 80 vin., sedaj 60 vin. 6. * „Pouk o črtežih“ prej 80 vinarjev, sedaj 60 vin. 7. * „Stavbni črteži“ prej 2 kroni, sedaj 1 K. Te tri knjige se priporočujejo osobito rokodelcem, zidarjem, tesarjem in drugim. Te cene veljajo za naročnike, ki naroče knjige naravnost pri odboru v Krškem — Pri cenah je vračunjena tudi poštnina.

— **Afera Wallburg.** Skoro leto dni je tega, kar je afera Wallburg vzbudila občno senzacijo po vsi Evropi. Ta afera se bliža sedaj svojem koncu. Kakor znano, je bil vanjo zapleten tudi neki Makso Staudinger, ki je obdolžen, da je ponaredil poročni list, s katerim so Wallburgi hoteli dokazati, da je bila njih mati pravilno poročena z nadvojvodo Ernestom. Staudinger je že kakih deset mesecev v preiskovalnem zaporu. Sedaj pride končno vendar do obravnave, a ta se ne bo vršila pred porotniki, kakor se je doslej domnevalo, nego pred običajnim senatom deželnega sodišča. Staudinger je obtožen radi goljufige. Obravnava bo dne 19. t. m., a vršila se bo najbrž tajno.

— **Sprava v Kropi.** Pred nekaj časom je nastalo v Kropi veliko nasprotje mej žebljarsko zadrugo in drugimi izdelovalci žebljev. Interesenti so se obrnili na trgovsko in obrtno zbornico, naj bi v tej zadevi posredovala. Te dni je bil predsednik trgovske in obrtne zbornice gosp. Lenarčič v spremstvu zborničnega pristava gosp. dr. Windischerja v Kropi in je posredoval v tej zadevi. Z veseljem poročamo, da je imelo posredovanje popoln uspeh. Nasprotja so poravnana in ustanovi se v Kropi skupna žebljarska organizacija. To je uspeh, ki ga je z radostjo pozdraviti, ker je s tem zagotovljeno složno gospodarsko delo.

— **Most čez Savo pri Trbovljah.** Zgradbo tega mostu je prevzel stavbenik gosp. Andrej Zajc iz Gorice.

— **Novo politično društvo za Spodnji Štajer.** Iz Žalca se nam piše: V Žalcu se je ustanovilo društvo: „Poli-

tično in gospodarsko društvo za Spodnje Štajersko“. Društvo ima namen, združiti vse rodoljube izmed vseh slojev spodnje štajerskih Slovencev, iste organizirati v skupno edino radikalno postopanje v dosego naših pravic.

— **Volilna reforma na Koroškem.** Cesar je sankcioniral v zadnjem zasedanju deželnega zbora Koroškega sklenjeno preosnovo deželnozbornskega volilnega reda.

— **Ivan Nabrgoj.** † Na Proseku pri Trstu je v sredo zjutraj po dolgem bolehanju umrl odlični slovenski rodoljub in prezaslužni prvoboritelj Ivan Nabrgoj. O zaslugah pokojnikovih izpregovorimo prihodnjič.

— **Velik shod v Trstu.** Za dan 14. septembra se pripravlja v Trstu impozantna manifestacija. Ta dan nastopijo mestni tržaški Slovenci za slovensko šolo v Trstu in za slovenske narodne pravice v tem mestu.

— **Šolske razmere v Voloski.** Značilno za šolstvo na Voloskem, kjer je prebivalstvo, vsaj domače, skoro izključno hrvatske narodnosti, je to, da se je na tamošnje italijansko šolo upisalo letos samo 28 otrok in še med temi le 5 pravih Vološčanov in pa, da sta za to kopico otrok nameščen 1 učitelj in 1 učiteljica; za tamošnje hrvatsko šolo pa mora skrbeti družba sv. Cirila in Metoda z narodnimi žulji rodoljubnih ljudij. To so razmere, ki delajo — vso čast vladajočemu sistemu

— **Značilno.** Sv. Ivan pri Trstu je slovenski predkraj, kjer tudi danšanes še ni dosti Lahov. Ta slovenski okraj ima oficijelno dve imeni. Civilna oblast imenuje kraj „S. Giovanni bei Triest“ — na pol italijansko na pol nemško — cerkvena oblast pa ga imenuje „S. Giovanni di Guardiella“, torej samo laški. Ni-li to jako značilno za tržaške razmere?

— **Toča.** V soboto je toča pobila od Laverce do Grosuplja in do Iške vasi. Provročila je prav znatno škodo. Sadje je pobito in je popadalo z drevja, zelje in pesa sta silno potolčena, takisto koruza. Posebno velika škoda je pa na ajdi in detelji, katero je toča kar v zemljo zabila.

— **Preprečena nesreča na dolenski železnici.** Na železniškem prelazu na Dolenjski cesti bi se bila skoraj pripetila velika nesreča. Čuvaj je bil zaspal in tako ni nihče zaprl zapornic pri cesti. V momentu, ko je vozil osebni vlak na dolenski kolodvor, privozil je tudi proti prelazu električni voz, v katerega bi bil vlak zadel, da ni to preprečil poštni oficijal gosp. Svetek, kateri je s kričanjem opozoril strojevodjo in voznika električnega voza na nevarnost, da sta vlak in voz ustavila.

— **Samomor.** Med transportom 97. polka iz Pulja v Trst, ustrelil se je na parniku infanterist Iskra iz Voloske. O vzroku samomora krožijo različne vesti. Najbrže je bil strah pred hudo kaznijo, ker je nekaj zagrešil, tiral nesrečneža v smrt.

— **Obstreljena je bila te dni 73 let stara posestnica iz Tšice pri Bledu.** Obstrelil jo je lovec, ki je streljal jerebice in ni videl žene v koruzi. Dobila je strel v levo roko in v vrat. Prepeljali so jo v deželno bolnico.

— **Moža zastrupiti** je poskusila 20letna posestnikova žena Marija Bizjak iz Moravč pri Sv. Križu. Izročili so jo sodišču v Trebnjem.

— **Dva navihana postopača.** Te dni sta prišla v Cacakovo prodajalnico kruha v Šelenburgovih ulicah dva postopača kupit kruha. Prvi postopač je zahteval dve žemlji in položil na mizo petak, rekši prodajalki Antoniji Ederich, naj mu hitro menja, ker se mu mudi. Prodajalka mu je verjela in odštela denar. V tem pa, ko je štela, oglasil se je drug postopač in zahteval, naj da tudi njemu brž kruha, ker se mu tudi mudi. Prodajalka je to storila, med tem pa je prvi postopač pobral svoj petak in denar, ki mu ga je hotela prodajalka dati iz petaka in je stekel skozi vrata in pobegnil.

Drugi postopač, ki prvega ni hotel poznati, je plačal le kruh, ki ga je sam kupil in odšel. Svojega tovariša ni hotel poznati.

— **Nadporočnik Matačić Kegljević pomiloščen.** Te dni so izpustili nadporočnika Matačića iz zapora, v kateri je bil obsojen od vojaškega sodišča, ker je ponarejal podpise bivše nadvojvodinje Štefanije (sedaj grofinje Lonyay) na menjicah, katere je izdavalja njegova ljubica, princezinja Koburg, sestra bivše nadvojvodinje Štefanije. Takih menjic je bilo raztroseno za okoli pol drug milijon kron. Nadporočnik Matačić se je vedno branil, da ni ponarejal podpisov, ali mu niso verovali, nego je bil obsojen Princezinjo Koburg, katera edina bi bila v tej stvari mogla pričati, so zaprli v norišnico kot blazno, zato je Matačić dobil 6 let ječe. Zdaj, po preteku polovice kazni, so ga izpustili, ker se ne more za gotovo trdititi, da je res on ponarejal omenjene podpise. Izpuščen nadporočnik se je pripeljal na Dunaj in bode najbrže ondi stalno ostal, dokler si ne izposluje popolno pravico.

— **Bosenski pregovori.** Nekdanji sarajevski župan Mehmed bey Kapitanovič Ljubešak je izdal ravnokar knjižico srbskih pregovorov. Nekateri so: Psi in velika gospoda puščajo vrata za seboj odprta. — Pri bogatinu je tudi vol pameten.

— Izberi si konja s širokim vratom in dekletu šibke rasti — Za konja skrbi, kakor za svojega brata, a jahaj ga kakor sovraga. — Gost in riba sta tretji dan nič. — Najboljša žena je ta, ki nima jezika. — Ženska se smeje, kadar more, in joče, kadar hoče.

— **Ženska — roparica.** Iz Bukarešta javljajo, da so zasledili v obližju Jassyja jako nevarno in predrzno roparsko tolpo, katera je imela kot načelnico in voditeljico 22letno lepo žensko. Skozi več tednov je bila ta tolpa strah severnih rumunskih vasi. Vsako noč je oropala katero hišo ter mučila ali celo umorila prebivalce. Bestijalna voditeljica je pokazala veliki svoj duh s tem, da je izumila vedno nove, rafinirane muke, s katerimi so morali roparji trpinčiti svoje žrtve. Oblastva so obdolžila roparsko tolpo 86 umorov, 198 drugih nasilstev in 648 roparskih činov. Na glavo načelnice so stavili 500 funtov šterlingov.

— **Trikrat v smrt** je šel v St. Joseph. Mo. v Ameriki, farmar in živinorejec C. Preble iz Nebraske. Najprej se je ustrelil v prsi, a ker se ni ranil smrtonovarno, je skočil v vodnjak za hišo, od koder so ga pa njegovi sorodniki takoj rešili. Kakor hitro pa so ga zopet pustili samega, je vzel vrv in se šel obesiti v lopo. Pravijo, da je bil tako obupan radi zadnje povodnji, ki mu je napravila ogromno škodo.

— **Ponarejanje živil v Ameriki jako cvete.** Pred kratkim sestavljena komisija v nadzorovanje pristnosti živil v Ameriki ima čez glavo dela. Našla je, da je 90 odstotkov vseh živil in pijač v Ameriki ponarejenih. Med temi 90 odstotki jih je 10 celoma škodljivih zdravju. Na leto se ponaredi za 450 milijonov dolarjev vsakovrstnih živil. Najnavadnejše ponarejanje je kava, moka, slanina, mleko, olivno olje, pivo in sadni sokovi. Ubogi Amerikanci, cel svet preplavljajo s svojimi pridelki, sami pa ponarejene uživajo.

— **Podzemeljski tunel v Novem Jorku.** Do mesta Novi Jork teče sicer več železniških prog, a v mesto samo vlaki centralne železniške družbe. Vsi drugi vlaki ostanejo na Novi Jersej strani reke Hudson. Za promet med temi železnicami in med mestom Novi Jork skrbe velikanski plavi, katere gonijo parni stroji. Mimogrede bodi omenjeno, da so si Vanderbilti prislužili s temi plavi prve milijone. Pri sedanjem velikanskem prometu, katerega ima pred vsem železniška družba Pensylvania, je pa to prekladanje tovorov spojeno s prevelikimi stroški in vihu tega ne zadošča vsem zahtevam. Radi tega je družba sklenila narediti pod reko Hudson tunel, ki bode vodil v osrčje Novega Jorka, kjer se bode sezidal nalašč zato po-

sebni centralni kolodvor. Tunel bo dolg čez 10 angleških milj in bo stal par milijonov dolarjev.

— **Nekaj o Kanibalih.** Da so bili ljudožrci nekdanj naseljeni čez velik del Amerike, sledi že iz imena „Kanibali“, ki izvira iz besede Kaniba ali Kariba, označenje za prebivalstvo Karibskih otokov, kjer so Španci dobili prva zaklana človeška trupla, katerih deli so se sušili na solcu za hrano tamošnjim prebivalcem. Do zadnjih časov je bil kanibalizem v cvetu v osrednji Ameriki in Meksiki četudi le bolj za žrtev bogovom nego kot hrana. V splošnem pa so rodovi Kanibalov že do cela izginili in tudi zadnji nevarni rod ljudožrcov v severni Ameriki, takozvani Tonkavasi izginejo prav gotovo kmalu s površja zemlje. Ti Tonkavasi so bili najnevarnejši Kanibali, ki so še do danes poznani le kot ljudožrci. Bili so pravi orjaki, izborni loveci na človeka in nepoboljšljivi roparji. Med njimi je živela tradicija, da je izviral njih praded od volka, ter da mora zaradi tega ves njihov rod hoditi okrog in si po volče pridobivati hrano. Vsled svoje nevarnosti so bili izključeni iz vseh drugih indijanskih rodov, ki niso hoteli občevati z njimi. Ko so Američani zasedli državo Teksas, služili so jim ti Kanibali kot špijoni proti drugim rodovom. Leta 1849 jih je bilo le še 700 kot popolnoma propadlih lopovov. Leta 1857 je zbrala ameriška vlada ostanke manjših divjaških rodov, med njimi tudi te „Tonkavce“ ter jih naselila ob reki Brazo. Ali Teksanci jih niso marali. Po veliki osvobodilni vojni so ostali izločeni v Wasbiti. V noči 22 oktobra 1862 pa so ostali indijanski rodovi napadli „Tonkavce“ in jih v krvavem klanju pomorili nad polovico. Po tem udarcu se Tonkavci niso več ojačili, marveč potepali so se le še kot neznatna roparska tolpa okrog ter nadlegovali ljudi. Leta 1882 jim je vlada odkazala košček zemlje v teritoriju Indijancev, bilo jih je samo še 92 silno propalih individuov, ki so živeli v šatorih in slamnatih kočah. Leta 1892 jih je bilo samo še 66. leta 1898 skrčili so se na 53 glav, danes jih je še manj in v malo letih izgine ta najnevarnejši rod Kanibalov popolnoma.

Loterijske srečke.

V Lincu dne 6. septembra t. l.: 25, 46, 20, 28, 30.

V Trstu dne 6. septembra t. l.: 69, 2, 48, 28, 29.

V Pragi dne 10. septembra t. l.: 32, 19, 18, 83, 82.

Učence

sprejme

J. Blasnikova tiskarna
v Ljubljani.

100—300 gold. na mesec

zamorejo osebe vsakega stanu na vsakem kraju gotovo in pošteno brez kapitala in zgube zaslužiti z prodajo postavno dovoljenih državnih papirjev in srečk.

Ponudbe sprejme Ludwig Oesterreicher,
Deutsche Gasse 8 Budapest. (2—10)